

ДОГОВОР
МЕЃУ ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ВЛАДАТА НА
РЕПУБЛИКА КАЗАХСТАН ЗА ЗАЕМНО ПОТТИКНУВАЊЕ И ЗАШТИТА
НА ИНВЕСТИЦИИ

Владата на Република Македонија и Владата на Република Казахстан, во понатамошниот текст „Страните“,

СОГЛЕДУВАЈЌИ ја потребата за заштита на инвестициите на инвеститори на едната Страна на територијата на другата Страна на недискриминаторска основа,

СО ЖЕЛБА да ја зајакнат економската соработка помеѓу државите, во врска со инвестиции направени од инвеститори на едната Страна на територијата на другата Страна,

СО ПРЕТПОСТАВКА дека примената на овој договор на таквата инвестиција ќе го поттикне текот на приватен капитал и економскиот развој на двете држави,

СОГЛАСУВАЈЌИ се дека стабилна рамка за инвестиции ќе ја максимизира ефективната употреба на економски ресурси и ќе го подобри животниот стандард,

се договорија за следново:

Член 1
Дефиниции

За целите на овој договор:

1. Под поимот „инвестиција“ се подразбира секоја сопственост и права на сопственост на инвеститори на едната Страна на територијата на другата Страна во согласност со националното законодавство на втората Страна, и вклучува особено, иако не исклучиво:

- (а) движен и недвижен имот, како и сите други права на сопственост, како што се хипотека, право на задршка, залог, закуп;
- (б) реинвестиција на приноси;
- (в) акции, удели, должнички хартии од вредност и други форми на учество во компании;
- (г) парични побарувања и права врз основа на договорот кои имаат финансиска вредност и заеми директно поврзани со конкретните инвестиции;

(д) права на интелектуална сопственост, како што се патенти, авторски права, заштитни знаци, индустриски дизајни, трговски марки, географски индикатори, технички процеси, know-how и goodwill;

(ѓ) секое право од финансиска природа обезбедено во согласност со законите на државата на Страната или во согласност со договорот, вклучувајќи ги и концесиите доделени во согласност со националното законодавство на државата на Страната, вклучувајќи истражување, процес на вадење и користење на природни ресурси.

Каква било промена на формата во која се инвестирани или реинвестирани средствата не влијае на нивниот карактер како инвестиција, под услов таквите промени да се направени во согласност со националното законодавство на државата на Страната во која се инвестирани средствата.

2. Под поимот „инвеститор“ се подразбира физичко или правно лице на едната Страна кое вложува инвестиција на територијата на државата на другата Страна во согласност со националното законодавство на државата на Страната во која е направена инвестицијата и одредбите од овој договор:

(а) под поимот „физичко лице“ се подразбира државјанин на државата на која било од Страните, кое може да вложи инвестиции во согласност со националното законодавство на неговата држава;

(б) под поимот „правно лице“ се подразбира правно лице основано и регистрирано во согласност со националното законодавство на државата на која било Страна.

3. Под поимот „приноси“ се подразбираат износи остварени со инвестиции, а особено, иако не исклучиво, профити, дивиденди, надоместоци за авторски права, камати и други исплати.

4. Под поимот „територија“ се подразбира:

1) во врска со Република Казахстан:

територијата на Република Казахстан, во рамките на копнените, водените и воздушните граници, вклучувајќи го копнениот, водениот, подземниот и воздушниот простор, над кој Република Казахстан има суверенитет и јурисдикција во согласност со стандардите на нејзиното национално законодавство и меѓународното право;

2) во врска со Република Македонија:

територијата на Република Македонија, вклучувајќи го копнениот, водениот и воздушниот простор, над кој Република Македонија остварува суверени права и има јурисдикција, во согласност со меѓународното право.

Член 2

Поттикнување и заштита на инвестиции

1. Секоја Страна поттикнува и создава поволни услови, на своја територија, за инвестиции на инвеститори на другата Страна и ги признава таквите инвестиции во согласност со националното законодавство на својата држава.

2. Секоја Страна им обезбедува на инвестициите и на приносите од инвестиции на инвеститори од која било од Страните праведен и правичен третман, како и целосна заштита.

3. Ниту една од Страните нема да го попречува, со произволни или дискриминаторски мерки, на својата територија, проширувањето на активностите, управувањето, техничките услуги, одржувањето, користењето, поседувањето и продажбата или други аранжмани на инвестиции од инвеститори на другата Страна.

Член 3

Третман на инвестиции

1. Секоја Страна им доделува на инвеститорите на другата Страна и на нивните инвестиции, во врска со проширувањето, управувањето, одржувањето, употребата, поседувањето и продажбата или друго располагање со нивните инвестиции, третман не помалку поволен од оној кој им го доделува на сопствените инвеститори и/или на инвеститорите на која било трета земја и нивните инвестиции, кој и да е поповолен за инвеститорите.

2. Одредбите од овој договор не се толкуваат како обврска за едната Страна да им додели на инвеститорите на другата Страна и на нивните инвестиции придобивка од каков било третман, повластување или привилегија врз основа на постојна или идна:

(а) слободна трговска зона, царинска унија, заеднички пазар, економска или монетарна унија или други слични регионални или меѓународни договори за економска интеграција, вклучувајќи регионални или меѓународни договори за пазар на труд, во кои државата на која било од Страните е или може да биде страна;

(б) меѓународен договор или национално законодавство на државата на која било од Страните, кои целосно или општо се однесуваат на оданочување, или

(в) мултилатерален меѓународен договор, кој целосно или делумно се однесува на инвестиции.

Член 4 Експропријација

1. Страната нема да експроприра или национализира инвестиции на инвеститори, ниту да презема какви било мерки што имаат еднакво дејство на експропријација или национализација (во понатамошниот текст „експропријација“) на нејзина територија, освен кога мерките се преземаат со цел да се заштити јавниот интерес, на недискриминаторска основа, во согласност со процесот на националното законодавство на државата на Страната во која е направена инвестицијата, и придружени со плаќање навремен, соодветен и ефективен надомест во согласност со националното законодавство на државата на Страната на чија територија е извршена експропријацијата.

2. Таквиот надомест соодветствува на пазарната вредност на експроприраната инвестицијата непосредно пред да се спроведе експропријацијата или пред претстојната експропријација да биде јавно објавена. Износот се дефинира во согласност со стандардните принципи на проценка.

3. Надоместот се реализира ефективно и се плаќа без какво било ограничување или доцнење. Надоместот, исто така, вклучува камата од датумот на експропријација до датумот на плаќање, пресметана во согласност со националното законодавство на државата на Страната на чија територија е експроприрана инвестицијата.

4. Без да е во спротивност со член 9 од овој договор, инвеститорот чии инвестиции се експроприрани има право на брза ревизија или проценка на неговите инвестиции во согласност со принципите утврдени во овој член од Страна на судски или друг надлежен орган на државата на Страната на чија територија е извршена експропријацијата.

Член 5 Надомест на загуби

1. Кога инвестиции на инвеститори на едната Страна претрпуваат загуби поради војна или друг вооружен конфликт, бунт, немири, востание, вонредна состојба и побуна на територијата на другата Страна, втората Страна им доделува на тие инвеститори третман во врска со враќање, обесштетување, надомест или други форми на порамнување, што не е помалку поволен од оној што им го дава на своите инвеститори или на инвеститорите на која било трета земја, кој и да е поповолен за инвеститорот.

2. Без да е во спротивност со став 1 од овој член, на инвеститор на едната Страна кој претрпува загуби на територијата на другата Страна, како резултат на:

(а) целосна или делумна реквизиција на неговите инвестиции од вооружените сили или државни органи на другата Страна, или

(б) целосно или делумно уништување на неговите инвестиции од вооружените сили или државни органи, што не било потребно во таа ситуација,

другата Страна му дава надомест или му враќа имот, што и во двата случаи треба да биде навремено, соодветно и ефективно во согласност со ставовите од 1 до 3 од член 4 од овој договор.

3. Инвеститорот чии инвестиции претрпуваат загуби во согласност со став 2 од овој член има право на брза ревизија или проценка на неговите инвестиции во согласност со принципите утврдени во овој член од страна на судски или друг надлежен орган на државата на таа Страна.

Член 6 Слободен пренос

1. Страната на чија територија инвестираат инвеститорите на другата Страна им обезбедува на тие инвеститори слободен пренос на плаќањата поврзани со инвестициите во согласност со националното законодавство на својата држава. Таквите преноси вклучуваат особено, иако не исклучиво:

(а) почетен капитал и дополнителни капитални износи што се користат за одржување или зголемување на инвестициите;

(б) приходите од продажба или ликвидација на сите или на кој било дел од инвестициите;

(в) добивки, профити, камати, дивиденди или друг доход;

(г) износи потребни за плаќање трошоци кои настануваат од инвестицијата, како што се плаќање заеми, плаќања поврзани со управување, надоместоци за авторски права или други слични трошоци;

(д) плаќања поврзани со надомест во согласност со член 4 и член 5 од овој договор;

(ѓ) доходи и други надоместоци за персоналот ангажиран во врска со инвестициите на територијата на другата Страна.

2. Секоја Страна обезбедува дека преносите од став 1 од овој член се вршат без какви било ограничувања и одложување во согласност со националното законодавство на својата држава, во слободно конвертибилна валута, по пазарниот девизен курс што важи на датумот на преносот, и се вршат веднаш, под услов сите финансиски обврски кон Страната да се исполнети.

3. Во случај на доцнење на преносот како последица на активности на Страната на чија територија се направени инвестициите, преносот вклучува камата од датумот на барањето за пренос до датумот кога е извршен преносот, платена од таа Страна, пресметана во согласност со националното законодавство на државата на Страната на чија територија се врши преносот.

4. По исклучок на ставовите од 1 до 3 од овој член, која било од Страните може да го одложи преносот преку правична и недискриминаторска примена на националното законодавство на својата држава, во врска со:

а) спроведување на соодветните даночни обврски;

б) заштита на правата на доверителите;

в) кривичен или административен прекршок;

г) решенија или пресуди во судски постапки;

д) заштитни мерки за потребниот временски период кои може да се прифатат под исклучителни околности, како што се сериозни потешкотии во платниот биланс и надворешни финансиски проблеми или закани за Страната во која е направена инвестицијата,

под услов примената на националното законодавство на државите на Страните да не се користи како средство за избегнување на обврските на Страните според овој договор.

Член 7 Суброгација

1. Доколку Страната или нејзин овластен орган изврши плаќање врз основа на договор за обесштетување, гаранција или осигурување во врска со инвестиции на инвеститор на територијата на другата Страна, втората Страна ги признава сите права и тужби на таквиот инвеститор до првата Страна или пак органот дефиниран од Страната кои произлегуваат во иста мера како нејзиниот претходник.

2. Во случај на суброгација како што е дефинирано во став 1 од овој член, инвеститорот нема право да бара побарување, освен ако не е овластен да го стори тоа од Страната.

3. Суброгираните права не ги надминуваат основните права на инвеститорот.

Член 8 Спорови меѓу инвеститор и Страна

1. Секој спор што директно произлегува од инвестиции помеѓу Страна и инвеститор на другата Страна, доколку е возможно, се решава меѓу Страните на спорот преку преговори.

2. Доколку спорот не може да се реши спогодбено во рок од шест месеци од приемот на писмено барање од една од Страните на спорот, таквиот спор, по барање на инвеститорот или на една од Страните, се поднесува до:

(а) надлежните судови на државата на Страната на чија територија е направена инвестицијата; или пак

(б) пред Меѓународниот центар за решавање инвестициски спорови (во понатамошниот текст: „Центар“), основан со Конвенцијата за решавање инвестициски спорови меѓу држави и државјани на други држави, отворена за потпишување во Вашингтон, Д.Ц., на 18 март 1965 година, под услов државите на двете Страни да се потписнички на оваа Конвенција, или

(в) кој било ад-хок арбитражен суд основан според правилата за арбитража на Комисијата за меѓународно трговско право на Обединетите Нации (УНЦИТРАЛ).

3. Секоја арбитража според овој член, на барање на која било од Страните на спорот, се одржува во држава која е страна на Конвенцијата од Њујорк за признавање и извршување на странски арбитражни одлуки, усвоена на 10 јуни 1958 година (во понатамошниот текст: „Конвенција од

Њујорк“). Со цел почитување на одредбите од член 1 од Конвенцијата од Њујорк, тужбите поднесени на арбитража според овој член се смета дека произлегуваат од деловни (трговски) односи или договори.

4. Одлуката усвоена во согласност со овој член е конечна и обврзувачка за Страните на спорот и се спроведува од датумот утврден во таквата одлука во согласност со националното законодавство на Страната, на чија територија таквата одлука се спроведува од надлежен орган на Страната.

Член 9

Спорови меѓу Страните

1. Споровите меѓу Страните во врска со толкувањето или примената на овој договор се решаваат преку преговори и консултации.

2. Ако спорот не може да се реши преку преговори и консултации во рок од 6 (шест) месеци од датумот кога таквите консултации биле побарани во писмена форма од која било од Страните, истиот, на барање на која било од Страните, се поднесува на разгледување до арбитражниот суд.

3. Таквиот арбитражен суд се основа за секој поединечен случај на следниот начин: Секоја Страна назначува еден член на арбитражата во рок од 2 (два) месеца по приемот на барањето за арбитража. Потоа овие два члена на арбитражниот суд предлагаат претседател на арбитражниот суд кој е државјанин на трета земја. Претседателот се назначува во рок од 4 (четири) месеци од датумот на назначување на другите два члена на арбитражниот суд, по одобрување од двете Страни.

4. Ако во текот на периодите утврдени во став (3) од овој член, не се извршат потребните назначувања, која било Страна, во отсуство на каков било договор, може да го повика претседателот на Меѓународниот суд на правдата на ОН да ги изврши потребните назначувања. Доколку претседателот на Меѓународниот суд на правдата на ОН е државјанин на една од државите на Страните, или пак ако тој/таа е поинаку спречен да ја врши наведената функција, членот на Меѓународниот суд на правдата на ОН следен по ранг, и кој не е државјанин на државата на една од Страните, или пак е поинаку спречен да ја врши наведената функција, се повикува да ги изврши потребните назначувања.

5. Арбитражниот суд ја донесува својата одлука со мнозинство гласови. Одлуката на судот е конечна и обврзувачка за двете договорни Страни. Секоја Страна ги сноси трошоците за својот арбитер и неговото

застапување во арбитражната постапка. Трошоците за претседателот и останатите трошоци ги плаќаат Страните подеднакво. Судот може во својата одлука да утврди поинаква распределба на трошоците. Во сите други аспекти, арбитражниот суд ги утврдува своите правила за постапки.

6. Споровите утврдени во став 1 од овој член, се решаваат во согласност со одредбите од овој договор и општопризнатите принципи на меѓународното право.

Член 10 Дозволи

1. Секоја Страна, на својата територија, во согласност со националното законодавство на државата, без одложување, ги обезбедува дозволиите потребни за спроведување на инвестициите од страна на инвеститорите на другата Страна.

2. Секоја Страна, во согласност со националното законодавство на својата држава обезбедува привремен влез и престој, и обезбедува какви било документи потребни за лицата од странство кои се вработени како извршни директори, менаџери, стручни лица или пак технички персонал во врска со инвестиции на инвеститорот на другата Страна, и кои се од суштинско значење за претпријатијата се додека овие лица постапуваат во согласност со условите од овој член.

Член 11 Примена на други правила

Доколку одредбите од националното законодавство на државата на која било Страна или пак меѓународните договори на кои двете држави се потписнички во исто време, содржат правила, без разлика дали се општи или конкретни, со кои на инвестициите направени од инвеститори од која било Страна им се доделува третман поповолен од оној предвиден со овој договор, таквите правила, до оној степен до кој е поповолен, преовладуваат над овој договор.

Член 12 Примена на договорот

Овој договор се применува на инвестиции направени од страна на инвеститори на која било од Страните на територијата на државата на

другата Страна пред како и по влегување во сила на овој договор, но не се применува на кој било инвестициски спор или побарување што произлегло и /или било реализирано пред влегувањето во сила на овој договор.

Член 13 Општи исклучоци

1. Ништо во овој договор не се толкува како попречување на залошбата на Страните за активностите потребни за заштита на националната безбедност или пак мерки потребни за одржување на јавниот ред, или мерки во согласност со нивните обврски според Повелбата на Обединетите Нации за одржување на меѓународен мир и безбедност, под услов барањето на таквите мерки да не значи безусловна или неразумна дискриминација од Страната, или пак долготрајна рестрикција на инвестиции.

2. Одредбите од овој член не може да се применат на член 6, став 1, точка (д) од овој договор.

Член 14 Транспарентност

Одредбите од овој договор не ја обврзуваат Страната да обезбедува или дозволува пристап до какви било доверливи информации, вклучувајќи информации во врска со инвеститори и нивни инвестиции чие обелоденување може да го наруши применувањето на правото или пак би било во спротивност со нејзиното право на заштита на доверливоста или пак би нанело штета на легитимните интереси на одредени инвеститори.

Член 15 Консултации

Страните, на иницијатива на која било од Страните, држат консултации за секое прашање во врска со толкувањето и примената на овој договор. Соодветните органи на државите на Страните се договараат за местото и времето на држење на консултациите преку дипломатски канали.

Член 16
Измени и дополнувања

Страните вршат измени и дополнувања на овој договор со заедничка согласност.

Член 17
Влегување во сила, времетраење и престанок

1. Овој договор влегува во сила на датумот на приемот, преку дипломатски канали, на последното писмено известување кое информира дека се завршени внатрешните постапки потребни за влегувањето во сила на овој договор.

2. Овој договор останува во сила за период од десет (10) години и се продолжува автоматски потоа за следните периоди од десет години, освен ако, една година пред истекот на првиот или пак секој последователен период од десет (10) години, која било од Страните ја извести во писмена форма, преку дипломатски канали, другата Страна за нејзината намера да го прекине договорот.

Договорот престанува да важи една година по приемот на известувањето за неговиот престанок од другата Страна.

3. Во врска со инвестициите направени пред датумот на престанокот на овој договор, членовите 1-16 од овој договор продолжуваат да важат за период од десет години од датумот на престанокот на овој договор.

Подготвено во АСТАНА на 02-07, 2012 во дупликат на македонски, казахстански, руски и на англиски јазик, при што сите текстови се еднакво автентични. Во случај на какви било разлики во толкувањето на одредбите од овој договор, Страните се повикуваат на англискиот текст.

ЗА ВЛАДАТА НА

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ЗА ВЛАДАТА НА

РЕПУБЛИКА КАЗАХСТАН

